

Fragment uit Gert Jan de Vries, *Tour de Farce*

Hij komt solo door de laatste bocht.

Nog vierhonderd meter.

Eén keer aanzetten.

Zijn hart bonkt in zijn keel.

De zege kan hem nu niet meer ontgaan.

Toch?

Hij mag niet meer omkijken.

Hij doet het wel...

En...

De weg achter hem is leeg.

Jochem Spaak trekt zijn conclusie. Op volle snelheid komt hij overeind, het bolle lijf strekkend na die zware kilometer. Hij glimlacht breed, veegt zijn shirt recht en steekt triomfantelijk zijn rechterduim en -wijsvinger in de hoogte in de vorm van een U, de eerste letter van de stad waar hij alles aan te danken heeft en die hij alles heeft gegeven.

Net op het moment dat hij betreurde dat hij geen shirt droeg met de naam van een vetbetalende sponsor erop, schrok Jochem. De lichtbundel kwam van links: een auto die nietsvermoedend over de Nieuwegracht reed, dwars op zijn rijrichting.

In een reflex liet Jochem zijn winnaarspose varen, dook voorover naar zijn stuur, greep de rembeugels en kwam er op dat moment achter dat zijn bekwaamheid niet was wat het moest zijn. Sterk verminderd, de afgelopen uren.

‘De afgezópen uren,’ bromde hij zodra de fel beschilderde Skoda hem veilig was gepasseerd en hij zijn evenwicht had hervonden. Hij raapte de fiets op, die plotseling op de grond lag, en zette zijn tocht voort. Nog honderdvijftig meter tot aan de feesttent.

Boven het plein voor de voormalige rechtbank torende een opblaas-Nijntje ter grootte van een kerk uit, het symbool van de Utrechtse tourstart. Daarnaast stond een feesttent annex tv-studio, waarin inmiddels de live-uitzending was begonnen van de Avondetappe, het

dagelijkse feelgoodprogramma van DSO. Buiten stond een menigte de uitzending te volgen via een groot scherm. Jochem zag de vertrouwde tafel met gasten. De uitzending was in volle gang.

Hij gaf zijn fiets af en werd onder luid gejuich de tent in geleid. Daar zaten, aan tafel, een kortgeknipte pierlala die niets anders kon zijn dan een renner – de naam ontschoot hem in de gauwigheid -, een voormalige vrouwelijke minister van justitie die volgens Jochems wazige geheugen een of andere dopingcommissie had voorgezeten en aan het hoofd de schrik van elke sportbobo, de held van het sportminnende volk, de man zonder wie wielrennen in Nederland niet zou bestaan en die onder collega's ongenaakbaarder werd geacht dan de Mont Ventoux: De Mart.

Jochem liet een boer.

De felle studiolampen veranderden een zachte zomeravond in een tropische middag. De volle tent gaf Jochem het gevoel dat hij in een draaimolen op de kermis zat en het gezoem van de geluidsinstallatie dreef een staak door zijn hersenpan. Hij kreeg enorm zin om een poosje te gaan liggen.

'De koning van Utrecht,' hoorde hij de standwerkersstem van De Mart uitroepen. 'De baron van de Tour de France, de man die La Grande Boucle naar de Domstad haalde en de eerstvolgende ereburger van Utrecht. U had hem al herkend, dames en heren thuis en hier in de stad die de komende dagen het middelpunt vormt van de hele sportlievende wereld. Mag ik nóg een welverdiend applaus voor Jochem Spaak!'

Jochem glimlachte minzaam, murw van de acht recepties die hij achter de rug had en de acht keer waarop hij – steeds wankeler - op het schild was gehesen.

Bijna verontschuldigend vroeg De Mart of hij, Jochem, het erg vond dat ze nog even doorgingen over der Bajonet, de fiets van Aug. Hij kwam dan in de tweede helft van het programma aan bod. Het klonk oprecht. De Mart nota bene.

Het gesprek ging verder met pierlala, die de gedoodverfde tijdritspecialist August von Trapp bleek te zijn. De twee meter lange Aug, zoals hij liefkozend werd genoemd door zijn fans, had zelfs zijn revolutionaire fiets meegenomen om die aan den volke te tonen. In zijn grappige nep-Nederlands – de buurvrouw van zijn moeders moeder was het Duitse dienstmeisje van Simon Vestdijk – legde hij uit dat het supraaerodynamische frame uit een stuk gestolde heliumatomen bestond en dus vederlicht was, dat de tandwielen van gehard zeewier waren en dat alle windtunnelexperts versteld hadden gestaan van de manier waarop renner en fiets een eenheid vormden.

Jochem golfde weg op het stuwmeer van bier, champagne en witte wijn dat zijn pens verwarmde. Alleen de stem van De Mart drong nog tot hem door. Ponteneur, dacht hij. Woordkunstenaar Mart sprak met veel ponteneur. Mart Ponteneur.

Gaandeweg voelde Jochem dat de stuwdam in zijn onderbuik de druk niet lang kon verdragen. Hij staarde een moment angstig naar zijn kruis en blikte toen om zich heen tot hij een juffrouw naast een van de camera's zag staan zag in een T-shirt van De StaatsOmroep. 'Ik moet even de aardappels afgieten,' mompelde Jochem haar achter zijn hand toe.

'Nu?' playbackte ze.

Hij knikte hartstochtelijk, blij dat ze hem begreep en bedacht toen dat hij nu in vijf miljoen huiskamers een levendige imitatie gaf van het paard van Sinterklaas.

Een kort gebaar, een handige manoeuvre met een camera en Jochem verdween onopvallend uit de uitzending. Het meisje – 'zeg maar Nienke' – voerde hem mee tussen stapels zwarte kisten door, via een achterflap de tent uit en het achtergelegen restaurant in, waar Jochem breed zittend op een krap pleetje weldadig zijn blaas ging ledigen.

'Toggietstufteelguzoooppp,' was het laatste dat hij er uitbracht alvorens gelukkig weg te drijven op een wolk van roem.

'Bent u er nog, meneer Spaak?'

Hij schrok wakker

'We zijn over de helft van de uitzending. U moet nu echt komen!'

Waar was hij? Wie sprak daar? Iets Fries. Tjitske. Nee, Ymke!

Hij zat nog steeds op die bril. Klem met zijn billen en hamstrings tegen de rand. En nog duffer dan toen hij hierheen was gestommeld.

'Ik kom,' bromde hij.

Zwaaiend zocht zijn rechterhand de broekzak die zich ergens rond enkelhoogte bevond en diepte daar zijn portemonnee uit, uit zijn portemonnee een plastic zakje, uit dat zakje een envelop en daaruit een rietje dat hij in zijn linker neusgat stak.

'Recht naar de amygdala,' fluisterde hij en stofzuigerde de envelop leeg. Op slag veranderde zijn kop in een luchtballon en zijn neusholte in de brander die het ding in de lucht hield. Wauw!

Als een reiger met een paling in zijn snavel schudde Jochem zijn ronde kop. Op slag verdampten alle acht recepties van die middag. Hij voelde zijn hangende mondhoeken

opstijgen, zijn kruin jeuken, zijn geheime deel opzwellen en de vlammen uit zijn oren slaan. Hij was er weer!

Drie uur en achttien bier later zat Jochem nog in de feesttent. Het interview was op rolletjes gegaan. Hij had Mart aan het giechelen gebracht met malle anekdotes over Wim van Est en de dames in de zaal traantjes in de ogen bezorgd door op Candlelighttoon te vertellen over de eenzame jeugd van Lance Armstrong. Als hij in vorm was, kon hij een fietsframe laten smelten door er tegen te praten. Met die woorden had de baas van RTV Utrecht hem destijds aanbevolen bij De StaatOmroep. En tijdens dit interview wás hij in vorm geweest.

De Mart was naar zijn hotel vertrokken vlak nadat de ex-minister de tent had verlaten. Wat moest dat wijf hier eigenlijk? De afgetrainde renner was ook al uren naar bed. Alleen zijn ploegbaas zat nog in een hoekje te smiespelen met twee mannen die je je zo in een krijtstreeppak kon voorstellen en de mecaniciens die toezicht hield op de fiets was net even de tent uit gewankeld om tegen een historische gevel uit te lekken.

Alleen Wietske was gebleven en ook die begon last te krijgen van zware oogleden en een onbedaarlijke gaapneiging. 'Zal ik jou maar eens even naar huis brengen...' begon Jochem. Hij duwde met zijn kont de barkruk alvast een stukje af en merkte meteen dat hij onverwacht toch weer een tikje instabiel was geworden.

'Kredmewel,' zei Tryntje. 'Xlaaphierinnut... koordhotel!'

Zo triomfantelijk als het klonk, zo gammel slofte ze weg, zonder afscheid, nachtkusje of achtergelaten telefoonnummer. Voordat Jochem het goed en wel doorhad stond hij doelloos tussen zijn kruk en de tafel. Alleen. En een tikje onvast op de benen.

Zijn fiets. Hij stapte naar de uitgang van de tent, terwijl de vraag langs de binnenkant van zijn hersenpan schraapte. Waar was zijn fiets?

'O, fuck it,' gromde hij. Niks zo kut als naar huis lopen of urenlang naar je fiets zoeken. En hier stond gewoon een fiets! Onbeheerd!

En zo kon het gebeuren dat Jochem Spaak, topverslaggever van DSO1, de supersone fiets pakte die door de mecaniciens net even uit het oog was verloren. Die uitgebreid besproken contraptie van zeshonderdenvijftigduizend eurootjes schoon aan de haak. Die garantie op de gele trui na het morgen te verrijden minitijdritje van zespuntvierkilometer langs het Beatrixtheater, het historische Muntmuseum, het al achttien jaar in restauratie verkerende hoofdstation en door de bouwput van de hernieuwd te graven Catharijnegracht, die fiets dus, door de makers treffend Der Bajonet genoemd... was nou net precies en uitermate per ongeluk het enige voertuig dat Jochem in zijn laatste wakende momenten van die nacht der

nachten in zijn sterk versmalde blikveld kreeg op het moment dat hij besepte dat het lang genoeg had geduurd.

Met de macht der gewoonte greep hij het onbewaakte rijwiel en voordat iemand zelfs maar in de gaten had dat hij het was die ervandoor ging en zonder dat iemand besepte waaròp hij ervandoor ging, ging Jochem ervandoor.

Wat voor pedalen moest doorgaan voelde vreemd klein onder zijn schoenzolen. Wat een stuur moest voorstellen leidde al na twee bochten tot kortsluiting in zijn brein en tot een kwak met zijn brede romp tegen een zijgevel van een grachtenpand. Maar je bent niet voor niets al vijfentwintigplus jaar wielerverslaggever en biograaf van Wim van Est.